

Nagy szeretettel és tisztelettel köszöntök minden kedves megjelentet ezen a szép és felemelő rendezvényen.

Emléktábla avatására gyűltünk itt össze Várkesző szülöttei és hozzátartozóik.

Szorongva és meghatódva állok ez ódon falak előtt, melyek több mint 100 esztendő eseményeiről tudnának regélni.

Ez a kedves kis Rába menti falu- Várkesző- 650 éves múltra tekinthet vissza. Első írott említése egy 1361-ből való oklevélben szerepel Várjobbágyakeszei változatban, később Váraskesző, Váraljakesző formában is előfordul.

Az 1398-ból származó forrás szerint e terület a győri püspök tulajdonát képezte.

A falu lakói a föld bérlői voltak, vagyis főleg földműveléssel foglalkoztak.

A későbbi századokban is a mezőgazdasági munka volt a családok megélhetési forrása, közben kialakult egy szolid iparos réteg, kőműves, asztalos, cipész, hentes, kovács, szabó és egyéb foglalkozás. Kemény fizikai munkával tartották el családjaikat, és arra törekedtek, hogy gyermekeiknek könnyebb és biztosabb jövőt teremtsenek. A taníttatásra nagy gondot fordítottak. Ezt nagyon bölcsen tették, mert, ráébredhettek, hogy vagyont, javakat könnyen el lehet veszíteni, de a megszerzett tudást nehezen. Ezt ismerhették fel dédszüleink, nagyszüleink és a falu akkori előljárói, amikor 1910-ben megépítették ezt az iskolát, ami emeletes épületként a templom szomszédságában előkelő helyet kapott.

Kezdetben csak az alsó szinten folyt a tanítás, mivel az elemi iskola 6 évfolyamát egyetlen tanító oktatta.

El sem lehet képzelni, milyen pontos szervezés kellett a hat különböző korcsoport tanításához, hiszen a betűvetés, számolás, olvasás mellett történelmi, természetrajzi, egészségügyi és sok más tantárgy ismereteinek átadása egyetlen tanító feladata volt.

Ezt a munkát csak szigorú, következetes, művelt, jól felkészült pedagógus volt képes ellátni. Várkesző lakói szerencsések voltak, mert a sors úgy hozta, hogy a gyermekeiket olyan kiemelkedő személyiségek tanították, nevelték, akik meghatározó szerepet tölthettek be a felnövő nemzedékek életében.

Nagy hozzáértéssel, igazi hitvallással végezték a tanítói-nevelői munkát, és több generáción keresztül jól felkészített diákok hagyták el az iskola épületét.

Itt szeretnék megemlékezni SÜMEGHI JÓZSEF tanító úrról, aki az 1800-as évek közepétől tanított Várkeszőn, NAGY IMRE tanító úrról, aki 30 esztendőig végezte ezt a nem könnyű munkát, valamint PAPP SÁNDOR és RUJP ILONA tanítókról, akik a 20. század első felének kiemelkedő tanító egyéniségei voltak. Szerencsére élnek még néhányan tanítványaik közül.

Ők 1941-ig tanítottak a faluban, és nagyon sok tehetséges diákjuk folytatta tanulmányait Pápán polgáriban, kereskedelmi vagy ipari iskolában az akkori nehéz történelmi időkben is.

1948 után az elemi iskolát felváltotta a 8 osztályos általános iskola. Ekkor már a felső szint is benépesült, hiszen továbbra is osztatlan iskolaként működött, ami annyit jelent, hogy alsó tagozatban 4 évfolyam és a felső tagozatban is 4 évfolyam tanult együtt. Ez azonban semmi hátrányt nem jelentett a továbbtanulásban, mert olyan alapos felkészítést kaptak, hogy megállták helyüket a középfokú iskolákban a városi iskolák

tanulói között

Kicsit ugorjunk vissza időben!

1941. októberében KESZEI JÁNOS fiatal okleveles tanító foglalta el a megüresedett katedrát, majd ugyanez év novemberében ÉLŐ ILONA tanítónőt is Várkeszőre helyezték.

1943-ban házasságot kötöttek, és 1969. szeptember 1-ig együtt végezték a 6 illetve a 8 osztály tanítását, nevelését.

Engedjék meg, hogy néhány életrajzi adatot ismertessek róluk:

Keszei János 1918. szeptember 3-án született az USA-ban, New Jersey államban. A tanítóképzőt Pápán végezte, majd 1951-ben szaktanítói oklevelet szerzett Budapesten matematika, fizika, kémia szakon. Tanított Egyházaskeszőn, Zalaszentmártonban, majd katonai szolgálatra hívták.

Várkeszőre helyettes kántortanítóként kerül, ahol 1943-ban véglegesítik. 1943 szeptemberétől Muraszombaton katoná, majd 1944. júniusában a Keleti frontra vezénylik. 1945. március 19-én a trencsénteplici katonai kórházban amerikai hadifogságba esik. 1946. áprilisában tér haza Várkeszőre. Igazgató tanítóként dolgozik, majd 2 évig járási tanfelügyelő. 1969. augusztus 31-ig igazgató tanító.

KESZEI JÁNOSNÉ- ÉLŐ ILONA : 1921. június 17-én született Tápon, Győr- Sopron megyében. Tanítói oklevelét a Győri Szent Orsolya-rendi Elemi Népiskolai Tanítóképzőben kapta 1940-ben.

1941-42-ben Várkeszőn megbízott tanítóként Keszei Jánost helyettesíti. 1943-1945-ig helyettes tanító, mivel férje a fronton van. 1969-ig Várkeszőn az alsó tagozatot tanítja. Közben 4 gyermekük születik, 3 fiú és egy leány. Mindezeket azért olvastam fel, mert a felelősségteljes munka mellett meg kellett küzdeniük a sok-sok megpróbáltatással, a háború okozta nélkülözéssel, és mégis méltósággal viselték a nehézségeket.

Rendkívüli személyiségük, emberi nagyszerűségük, követendő példaként állt tanítványaik előtt, akik most szeretnének emlékükhöz tisztelni.

Úgy gondolom, hogy akik itt most zömében megjelentünk, már a Keszei tanító házaspár tanítványai voltunk, és büszkén mondhatjuk, hogy nem kellett szégyenkeznünk, bárhova

vezetett is az utunk, mert álltuk a sarat, ahogy szól a mondás. Sok jó szakember került szerte az országba ipari, kereskedelmi, egészségügyi, köztisztviselői, élelmiszeripari szakterületre, többen tanultak tovább egyetemeken, főiskolákon, hogy orvosként mérnökként, könyvtárosként, tanítóként, tanárként dolgozzanak. Mindez bizonyíték arra, hogy a jó alapokra lehet építeni. Azt pedig itt megkaptuk a 8 év alatt.

E napon Várkesző Önkormányzata és a „Várkeszőért Közalapítvány” emléktáblát állít e kis faluban tanítóknak, hogy kifejezzék mély tiszteletüket és hálájukat mindazok nevében, akik itt tanultak, és innen indultak el a nagybetűs életbe.

Idézzük fel emlékezetünkben azt a napot, amikor először léptünk be az iskola kapuján. Szorongás, félelem uralkodott el rajtunk, nem tudtuk mi lesz itt velünk. Lassan-lassan oldódott a félelem, minden nap kezdett érdekes lenni, hiszen minden nap valamivel többek lettünk.

A tanító, akár férfi; akár nő legyen, egy kisgyermek életének szülei után a legmeghatározóbb személye. Óriási eredmény a betűk, számok világába bevezetni a kis botladozó gyermekeket, megtanítani olvasni, és megszerettetni a tanulást.

Keszei Jánosné, Ica tanító néni jóságos, mosolygó arca, dicsérő, biztató szavai sokat segítettek abban, hogy teljesíteni tudtunk.

Személy szerint én 1952-ben kezdtem tanulmányaimat ebben az iskolában, és nagyon szép emlékeim vannak ezekről az évekről. Ica tanító néni végtelen szeretete kísért a négy év során.

A felső tagozat már nagyobb kihívást jelentett a számomra, de Keszei János tanító úr segítségével ezeket a nehézségeket is próbáltam leküzdeni. Szigorúsága, következetessége, tekintélyt parancsoló személyisége, elegáns, egyenes tartása, példaként állt előttem. Tanítóim nemcsak tanítottak, neveltek is. Neveltek becsületre, kitartásra, szorgalomra, hazaszeretetre

Tanulmányaim befejezése után továbbra is az iskola volt életem, munkám legfontosabb helyszíne, hisz 38 évet töltöttem tanítással, neveléssel. Hogy ezt a foglalkozást, hivatást választottam, nagyon nagy része volt ebben tanítóim, tanáraink személyének, amiért csak hálával és köszönettel tartozom.

Elnézést kérek ezért a kis személyes kitérőért.

A körzetesítés következményeképpen 1969-től a felső tagozat a szomszédos településre, Marcaltőre került, és az alsó tagozatos diákokat SOKORAY JÓZSEF tanító úr vette át. 1973-ban végleg megszűnt a tanítás kis falunkban, mert az alsó tagozat is másik községben tanult tovább.

A következő sorokat engedjék meg, hogy mindnyájuk nevében olvassam fel:

- Most megköszönni mindazt a jót, szépet, mit tanítóid tettek sokszor érted, hogyan lehet?
- Miként adj hálát a jó szóért, mit mondtak?
- Mit adj cserébe a tudásért, mit adtak?

Köss hát egy csokrot!
Legyen benne hála és mosoly.
Tűzdeld meg szép emlékeiddel,
cirógatással, vidám nevetéssel,
kösd át a csokrot szíved melegével,
színét frissítsd fel tekinteteddel,
s add át azzal a boldog arccal,
mivel először tetted vidámmá őt!
A tanítót, a kedves zsörtölődőt,
a soha meg nem elégedőt.
Ki megmondta, ha épp lustának látott,
ki sokkal jobb feleletre vágyott,
ki folyton többet, jobbat várt el tőled.
S kinek ezt most mind meg kell, hogy
köszönjed!

Ezek után tisztelettel és hálával szeretném megköszönni Várkesző polgármesterének, a testületnek, valamint a „Várkeszőért Közalapítványnak” ezt a csodálatos kezdeményezést, hogy emléket állít az itt tanító, tudásuk legjavát adó pedagógusoknak, akik Gárdonyi Géza szerint a lámpás szerepét, Váci Mihály szavaival élve a fényben úszó jegenyét testesítették meg.

Végezetül megköszönöm, hogy megtiszteltek ezzel a nemes feladattal, és szerény személyemmel hozzájárulhatok ehhez a nagyszerű rendezvényhez, amelyre ismét meghívták a volt várkeszői szülőtteket, hogy találkozhassunk egymással, hiszen szétszóródtunk ebben a kis országban és határon kívül, mint eső a homokra.

Köszönöm, hogy meghallgattak.